

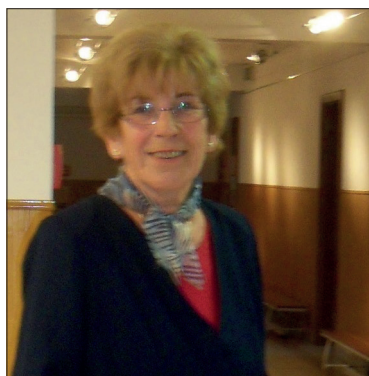

Népfőiskolai HÍRMONDÓ

A KÖZHASZNÚ MAGYARY ZOLTÁN NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG IDŐKÖZI TÁJÉKOZTATÓJA
TATA, 2014. SZEPTEMBER

TAKÁCS KÁROLYNÉ – ÉLETEM A KÖZSZOLGÁLATBAN

Riportunk része a MZNT alapító tagjairól szóló sorozatnak, mely nem az alapításról szól, hanem a népfőiskolában ma is tevékenykedő alapítókat szándékozik bemutatni.

A szakmai elkötelezettség volt az ok, ami a Magyar Zoltán Népfőiskola alapításakor a csatlakozásra indított?

Az, hogy a Népfőiskola alapító tagja lehettem, részben abból adódott, hogy munkám kezdettől fogva a közigazgatáshoz kötött. Korábban együtt

dolgoztunk a Tatai Városi Tanácsnál Keresztesi Józseffel, aki a Népfőiskola létrehozását kezdeményezte, és valószínű, mint régi ismerős és köztisztviselő kerültem fel az általa összeállított névsorba. (Ekkor már a K-E. Megyei Közigazgatási Hivatal köztisztviselőjeként dolgoztam.) Szívesen vettem részt az előkészítésben és a megvalósításban. Részvételemet lehetővé tette az is, hogy a Közigazgatási Hivatal akkori vezetője – dr. Mikolasek Sándor, aki szintén alapító tag – támogatta az elképzelést.

- Gondoltad-e akkor, hogy egy 150 fős civil szervezeté alakul, és ilyen hosszú távú lesz ez a kezdeményezés?

Amikor a Népfőiskola létrehozásán dolgoztunk, nem azon gondolkodtunk, hogy hányan leszünk, hanem a célok kitűzését és azok megvalósítását tartottuk fő feladatunknak. Szerencsére az alapító tagok, Keresztesi József „vezénytelével” eredményesen dolgoztak. A tagok létszáma és az eddigi eredmények azt bizonyítják, hogy helyesen határoztuk meg a célokat.

- Látsz-e történelmi/politikai/társadalmi trendet abban, hogy milyen személyi változások következtek be időközben a vezetésben és a tagságban? Úgy tudom, sokszor alakultak a személyi kérdések a Te széleskörű szakmai tanácsaidon?

Azt gondolom, hogy a politikának nincs sok köze a vezetésben és a tagságban bekövetkezett változásokhoz. Sajnos, a változások nagy részét az emberi élet törvényszerűségei okozták. A 22 fő alapító tagból már csak 14-en vagyunk. Nagy veszteség ért bennünket dr. Kiss István

(Magary munka- és szerzőtársa) 1997 évben bekövetkezett halálával. Kocsis Lászlóné Marika, 2001-ben, Szabó Ferencné Marika 2013-ban hagyott itt bennünket.

De nincs közöttünk már dr. Greiner Tibor, Mányoki László, Rabi István, Tarnai Péter és Dr. Varga Gyula sem.

Az eltávozott vezetők, elnökségi tagok helyett igyekeztünk olyan személyeket felkérni egy-egy feladat ellátására, akiket nem csak alkalmasnak tartottunk erre, hanem ők is szívesen vállalták a megbízatást. Az általam tett javaslatokat a kollégáim többségében elfogadták.

Folytatás a 2. oldalon

TATAI ÁLDÁS

Tata tünderei! Gyöngyszín szarvasbokákkal lépdelték naparany és holdezüst hidakon a szelid tó hátán récék, gémekek, sirályok kísérik bűvölő táncotok hirdetve szent fiatalságtok isteni tüzét, AMEN.

Botos Ferenc

ny. gimnáziumi tanár, Bp.

Tata Város képviselő testületének köszönhetően az a megtiszteltetés érte népfőiskolánkat, hogy elnökünk, **KERESZTESI JÓZSEF** a „Tata Városáért” ezüst fokozat kitüntetésben részesült., a Magyar Zoltán Népfőiskola alapításában és működtetésében, valamint a Magary hagyomány ápolásában végzett több évtizedes önkéntes munkájáért.

Elnökségünk és tagságunk szeretettel gratulál az elismeréshez!

- *A Népfőiskola céljai, amelyeket megfogalmaztak az alakuláskor, ma is érvényesek. A gyakorlatban nem mások ma már a hangsúlyok kissé?*

A Népfőiskola egyik legfontosabb célja őrizni és továbbvinni Magyary Zoltán tanításait és emlékeit. Beteljesíteni mindazokat az elképzeléseket, terveket, melyeket Magyary meghatározott, természetesen a mai kornak megfelelően. Néha megdöbbenek azon, hogy gondolatai mennyire aktuálisak napjainkban is.

- *A közszolgálatban töltött aktív 47 (!) év után most is a „közszolgálat az életed”, mondhatjuk, ugye?*

A Népfőiskola lehetővé tette számodra azt, hogy az aktív szakmai évek után is a közszolgálat szellemét, hangulatát érezhesd?

Ahhoz képest, hogy kislány koromban mindig „tanító nést” játszottam, a körülmények és az élet egyértelműen a közszolgálat felé irányított. A közigazgatás különböző szintjein dolgoztam. Szerettem a munkámat, szolgálatnak tekintettem, közel öt évtizedet töltöttem a közszolgálatban. Nyugdíjasként is figyelemmel kísérem a közigazgatás alakulását, ezt elsősorban a Népfőiskola biztosítja számomra.

- *Sok különös helyzettel, kivételes emberrel találkozta a közel két évtizedes népfőiskolai munka során. Mi volt a legemlékezetesebb esemény számodra? Mely személyiségek voltak rád legnagyobb hatással?*

A Népfőiskola kapcsán valóban sok kivételes emberrel találkoztam. Felsorolásuk több oldalt megtöltene, ezért csak néhányat sorolok fel. Nagy szeretettel gondolok vissza Dr. Kiss Istvánra, Pista bácsira, aki egy csodálatos ember volt. Sok segítséget, biztatást és példát kaptunk tőle. A kezdeti időszakban – már megalakulásunk előtt is – gyakran jött a megbeszéléseinkre, majd elnökségi üléseinkre, és tanácsaival segítette a Népfőiskola alakulását, a célok kiválasztását. Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy többször lehettem a „fuvaros”, ugyanis vonattal jött Budapestről. Az első ilyen alkalommal szerettem volna elintézni, hogy ne kelljen Pista bácsinak közel 90 évesen felmenni a vasúti hídra. Míg én alkudoztam a forgalmistával, hogy a személyzeti kijárón engedjen ki bennünket, ő már a híd tetején járt, és sietnem kellett, hogy utolérjem. (Többet nem is próbálkoztam.) Igen nagy tisztelettel beszélt Magyary professzorról, szerettem őt hallgatni. Utólag gondoltam arra, milyen jó lett volna ezeket a beszélgetéseket rögzíteni, milyen nagy kincs lenne a birtokunkban. Nagyon becsülte a professzort, ez minden szavából érződött. Büszke vagyok arra, amikor egy-egy rendezvényen személyes ismerősként köszönhettem dr. Verebélyi Imre professzor urat, aki a közigazgatás kiváló szakembere, tudósa, Magyary Zoltán nagy tisztelője, és az általa alapított Magyar Közigazgatási Intézet igazgatója is volt. Tőle is sok segítséget kaptunk és kapunk a mai napig is.

Még egy általam kivételesnek tartott személyről szeret-

nénk néhány gondolatot írni, Keresztesi Józsefről, aki a Népfőiskola jelenlegi elnöke. Ő az a személy, aki kigondolta és több éven keresztül kitartóan tervezgette és végül megvalósította a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság létrehozását.

Az elmúlt két évtizedben több funkciót is betöltött, neveztük őt titkárnak, szervezőnek - a lényeg az, hogy a Népfőiskola működését mindig ő biztosította. Mint már említettem, régebben együtt dolgoztunk, de a Népfőiskola létrehozása során tapasztaltam meg benne azt az elszánt erőt, ami kellett ahhoz, hogy ez a civil szervezet létrejöhessen. Ez az „erő” Jóskában még mindig megvan, kívánom, hogy még sokáig tartson ki.

- *Csendes, halk szavú, mégis igen határozott, karakán embernek ismerlek, talán mások is. Az emberi kapcsolatok teremtése, új emberek gyors el- és befogadása jellemző rád. Munkád során szívesen egyengetted egy-egy fiatal szakember, és a közszolgálat közötti rögző utat, mire eljutottak ők is a hivatáshoz.*

Aki a közigazgatásban tölt el 47 évet, és olyan kiváló emberek között dolgozhat, mint én, ahol mindig kiváló főnökeim és munkatársaim voltak, az ilyen emberré válik. A jó tulajdonságokat tőlük tanultam, és igyekeztem azt tovább adni a körülöttem lévő fiataloknak. A közigazgatás új rendszerének kialakulásakor 1991-ben kerültem a Komárom Esztergom Megyei Közigazgatási Hivatalhoz, ahol kezdetben személyzeti munkát is elláttam. Új kollégáim között több kezdő szakember is volt, akik, ha igényelték, mindig szívesen segítettem.

- *Egy-egy rendezvényen, konferencián közszolgálati személyek-személyiségek sokasága köszönt régi ismerősként.*

Egész pályád alatt fenn tudtad tartani pozitív személeltedet, vagy voltak azért hullámvölgyek, hálátlan emberek is?

A Népfőiskola által szervezett helyi vagy országos rendezvényeken jóleső örömmel tölt el volt feletteseimmel, vagy munkatársaimmal való találkozás. Nincsenek rossz élményeim, munkatársaimra, ügyfeleimre jóérzéssel gondolok vissza. Ha találkozunk, sok szép emléket idézünk fel. Már hetedik éve vagyok nyugdíjban, és még mindig előfordul, hogy megszólítanak olyanok, akikkel munkám során volt kapcsolat.

- *Alelnökként folyamatosan részt veszel a Népfőiskola vezetésében, legfőképp a partner szervezetekkel való kapcsolattartásban. Melyeket tartod a legfontosabbnak, és milyen új irányokat képzelnél el?*

A partnerszervezeteink száma fokozatosan növekszik illetve változik. Szinte kezdettől fogva jól működik az Államigazgatási Főiskolával, jelenleg a szervezeti változások miatt Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel való kapcsolatunk. 2009-ben alapítottuk meg a Magyary Zoltán díjat, melynek kapcsán az egyetemen működő Magyary Zoltán Szakkollé-

gium kiváló tanulóit díjazzuk. Jó volna Tatán is megtalálni azt a módszert, amivel a fiatalokat a Népfőiskolához csábíthatnánk, és egy ifjúsági csoportot alakíthatnánk ki.

- Az alapításról és körülményeiről a 15. évfordulón kiadott könyvből bárki részletes képet kaphat. Szívégyed a jövő évben esedékes 20. évfordulóra az utóbbi öt év történéseit rögzítő könyv elkészülte!?

Javaslatom lényege, hogy ebben a kiadványban bemutatkoznának azok a személyek, akik a M.Z. Népfőiskolával kapcsolatba kerültek akár előadóként, támogatóként esetleg hallgatóként, és az előző könyvben még nem szerepeltek. Egy-egy értékes előadás anyagát is megjelentethetnénk. Tudom, hogy ennek megvalósítása anyagiak függvénye.

- A családot és a kert az, ami legkedvesebb elfoglaltságod manapság?

A nyugdíjas éveimre megmaradt energiáimat a Népfőiskola mellett a családomra és a kertre fordítom. Szeretem a virágokat, a fákat. Ők is szeretnek engem, azért olyan szépek, hogy örömet okozzanak nekem.

A kérdéseket feltette, a válaszokat és saját benyomásait lejegyezte:

Fejér Mária

a népfőiskola titkára

Utóhang

Kocs községben a népfőiskolai kiránduláson történt egyik élményem. A társaság tagjai pár fős csoportokban távoztak a múzeumépületből, és a szabadtéri színpad alatt a kocsik nézegette kissé „lagymatag” hangulatban. Akkor megszólalt Takácsné Marika évődő hangnemben: kipróbáljuk a „kocsitolást”? Nemigen volt jelentkező. Pár nőgató mondattal mégis összeállt a tiszta női csapat, a férfiak húzódoztak csak. Alig volt idő elővenni a fényképezőgépet, máris gurult a kocs az udvaron körbe-körbe, nagy ováció közepette.

Marika pillanatokon belül ravaszul mozgósította a társaságot, és ettől emlékezetesebb lett a látogatás, és jobb kedve, hangulata támadt mindenkinek.

SZŐGYÉNI BENYOMÁSOK

– Testvérvárosi barangolás –

Nekem meglepetés volt a látogatás, és talán mások sincsenek ezeknek az információnak a birtokában, így hát idézek a településre vonatkozó internetes forrásból:

„A régészeti leletek tanúsága szerint területén már a kőkorszakban is éltek emberek, ezt bizonyítják az itt feltárt sírok és vadász életmódra

utaló mellékleteik. Sok kőszerszám került elő a községtől keletre a régi agyagbánya területén is, melyek korát 28 000 évre teszik. A lengyeli kultúra erődtített települése i. e. 4000 körül virágzott, központja a Dodra-patak feletti magas teraszon a Busahegy területén terült el. Az itteni ásatásokon olyan gazdag leletanyag került elő, hogy európai hírv lett. Az i. e. 3. évezredben a bádeni kultúra idején két nagy település is volt itt. Az egyik a Busahegyen, a másik a Magyarszőgyén területén átfolyó patak teraszán állt. Temetőik a korszak legnagyobb szlovákiai temetőinek

bizonyultak. A település ezután csak a bronzkor közepén népesült be újra. Ebből a korból halomsírok kerültek elő szerény mellékletekkel.

A Busahegy és a mai faluközpont újabb jelentős betelepülése a hallstatt-korban ment végbe. Számos, ebből a korból származó lakóház maradvány került itt elő. A maradványok részben a mai falu alatt húzódnak. Az i. e. 400 körüli időben kelták foglalták el ezt a vidéket, akinek a falu területén két településük is volt. Az egyik a Busahegygyel szemben, a másik a németszőgyéni temető területén és annak környékén állt. A 9. és 10. században szlávok telepedtek meg a Busahegy környékén.

A mai település első írásos említése „Scheuden” néven 1156-ból származik.”

Most a testvérvárosi látogatás keretében jártunk Szőgyénben.

Megtekintettük a település nevezetességeit, köztük Pató Pál, Petőfi Sándor Pató Pál úr című versének állítólagos ihletőjének sírját.

A takaros községben tett sétánk alapján bizton állíthatjuk, hogy mai lakói nem örökölték hajdani jegyzőjük mentálisát.

Meglepetés volt számomra a község eredete. Resteltem is, hogy szokásomtól eltérően nem készültem fel a látogatásra. Épp ezért ígéretet tettem magamnak, hogy Tata összes testvértelepülésének történetét áttekinthetem. Tartsanak velem!

Fejér Mária

titkár

MIT LÁTTAM A „LÁTÓÚTON”?

(szubjektív úti beszámoló a Felvidékről)

Kicsi, ám annál lelkesebb csapatunk tagjaként, 2014. július 4-én reggel szálltam fel a buszra, hogy elinduljunk a Felvidékre, mely a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság idei „látóútjának” helyszíne.

Nagyon szeretem ezt a vidéket, már családi indíttatás okán is (nagyzüleim innét települtek Tatára) jelenleg is sok rokonom él errefelé, s van szerencsém többször is ellátogatni ide. Most is örültem, hogy jöhetek, hiszen minden út alkalmával valamit tanul az ember, érdekes és új információkat kap, benyomásokat szerez – amit sokszor többre tartok az adatoknál. Egyetlen félelmem a nagy meleg volt, amelyet az időjósok ígértek, de szerencsére az autóbuszban egészen kellemes volt a klíma – valljuk be, ez is fontos, hiszen nem a teenager korosztály tagjai ültek – várakozással telve – egymás mellett a kicsit szűk helyen.

Első állomásunk Érsekújvár volt, Kassák Lajos, Pray György, Luzsicza Lajos, Gózon Gyula városa. Elkötelezett, hozzáértő vezetőnk: **Strba Sándor** Pátria-díjas helytörténész kalauzolt bennünket a patinás város fontosabb látnivalóihoz. Templomok, zsinagóga, főtéri szobrok

megismerése után egy nem mindennapi helyszín: egy magánkönyvtár látogatói lehettünk. Saját, több ezer kötetes (magyar és szlovák nyelvű!) könyvtárral szolgálja a felvidéki magyarság ügyét, s ez páratlan tett a maga nemében, nem is tudok hasonlóról! Miután elkészöntünk, buszra fel! Irány: Nyitra!

Szlovákia hatodik legnépesebb városa, a Nyitra-mente gazdasági és kulturális központja. A város jelenlegi arculatának kialakítása az 1950-es években kezdődő és az 1980-as évek végéig tartó szocialista tervgazdálkodás időszakához fűződik, ekkor közigazgatásilag több szomszédos település a város részévé vált, s nagyrészt azok területén valósították meg a panelházakból álló lakótelepek megépí-

tését. De szerencsére nem sikerült teljesen tönkretenni a történelmi városmagot, ahol minden László királyunkról és Rákócziáról szól, emlékeztetve minket, s mindenkit, aki erre jár, történelmünk dicső évszázadaira.

Felmentünk a várba, s a gyönyörű panoráma kárpólt bennünket a fáradságért. Messzire ellátni a Zobor – hegy felé, ahol olyan falvak terülnek el, mint Csitár (ahol a hegyek alatt, régen leesett a hó...) vagy Gerencsér, melynek utcája végig piros rózsá... -talán majd egyszer oda is eljutunk. Kedves vezetőnőnk, Tóth Klára tanárnő minden kérdésünkre válaszolt, sajnos nem mindig szívdérítő adatokat szolgáltatva az itteni magyarság helyzetéről, kilátásairól.

A jó kávé (és sör! muszáj volt – a meleg miatt, ugye!) elfogyasztása után már sürgetett az idő, hiszen vártak bennünket Tardoskedden!

Jó szívvel és vacsorával!

Vályi András szerint „*TARDOSKED. Magy. falu Nyitra Várm. földes ura az Esztergomi Érsekség, C. Boronkai, és más Uraknak is vagynak itten kuriáik; lakosai katolikusok, fekszik Érsek Újvárhoz 2 mérföldnyire; Ispotállya van, földgye, réttye jó, legelője elég, tava is van; határjának egy részét a' vizek járják.*”

A leírás óta már eltelt pár évszázad, de a megállapítások most is megállják a helyüket, ezt bizonyítja a falu szemmel jól látható fejlődése. Új házak, létesítmények adják a bizonyítékát. Történelmi párhuzamok is indokolják a kapcsolatot Tata és Tardoskedd között: 1947-ben és 1948-ban közel 400 családot deportáltak Csehországba a Szudétavidékre, míg Magyarországra - elsősorban Tolna megyébe, főként Bonyhádra, Bikácsra - 170 módosabb családot telepítettek át. A helyükbe Csacáról, Kiszucáról és a magyarországi Tardosról érkeztek lakosok. Tardos és Bonyhád ma Tardoskedd testvértelepülése, ugyanúgy ahogyan Tatának Szőgyén. A szőgyénieket Tatára és környékére telepítették.

A finom vacsora után kedves vendéglátóinkkal – **Szabó Ferdinánd** vezetésével – együtt bejártuk a fa-

lut, megnéztük a templomot, és együtt énekeltünk a „kultúrban” az éppen próbát tartó „férfias” Dalárdával. Kellemes hangulatban értünk a Faluházhoz, ahol is megtekintettük a kiállított néprajzi gyűjteményt. A falu lakói „messzi földön híresek” kézműves tevékenységükről. A helyi faragások alkotásai díszítik a falu utcáit, de van – többek között – üvegfüvő is, akinek tevékenységét sajnos a késői időpont miatt már nem leshettük meg. De ami késik, nem múlik!

Ezután a séta után már nagyon jólesett a zuhany és az ágy a szállásunkon.

A másnap reggeli életmentő kávé elfogyasztása után – miután elköszöntünk a helyiektől, akik a szombat reggeli alvás helyett eljöttek minket búcsúztatni – elindultunk a Garam völgye felé, Lőrinc városába – a Léva név ugyanis e keresztnév szlovák megfelelője.

Léva fő ékessége a középkori vár. Legnagyobb stratégiai jelentőségét a török háborúk idején érte el, amikor a törökök hatalmukba kerítették a Lévától délre elterülő területet. Ebben az időben a vár tulajdonosai a várat megerősítették, kiszélesítették és erős reneszánsz bástyákkal vették körül. A török hadak 1664-ben a vár bevételekor súlyos vereséget szenvedtek, minek következtében a közép-szlovákiai területek felé irányuló hódításaik leálltak. Ez a csata, amelyben a legendás magyar hős, Koháry István is életét vesztette, a „Léva melletti nagy csata” néven került be a történelembe.

Mint stratégiai védőpont szolgált a kuruc háborúk idején is. 1709-től, amikor bástyái jelentősen megsérültek, fokozatosan elvesztette katonai erődítmény jellegét. Léva várának dicső történelmére ma nemcsak a konzervált romok, de az alsó vár valamivel fiatalabb, Dobó kastély – néven ismert erődje is emlékeztet. Ezt a kétszintes rene-

szánsz épületet tulajdonosáról – Dobó István (Egri csillagok!) főispánról nevezték el, aki a törökellenes háborúkban vált híressé. A kastély a 16. század második felében keletkezett és a mai napig a várterület legnagyobb kiterjedésű objektuma. Homlokzata alatt (a volt szokatlanul széles vízárokban) várparkot rendeztek be. A vár területe jelenleg a Barsi Múzeum otthona, amely a széles környék régészeti, történelmi, néprajzi, honismereti és természet-tudományi gyűjteményeit halmozza fel. Természetesen megnéztük a gyűjteményt, rám a kiállított népviseletek voltak a legnagyobb hatással, csodálatos – helyi kézművesek által készített – ezüst ékszerekkel, gombokkal, csatokkal díszítették viseletüket a helyiek és környékeliek. De volt patikabelső is – kiállítva! – illetve a történelmi korok jellemző leletanyagát is itt helyezték el.

Helyi vezetőnk, a Csemadok járási szervezetének titkára **Duba Ernő** tiszte volt, hogy utunk további állomására, Garamszentbenedekre elkísérjen bennünket. Miután elfogyasztottuk a kitűnő ebédet (+ sör – a meleg miatt! csakis!) el is indultunk, s nemsokára szerencsésen megérkeztünk. Ez a hely – akárhányszor is láttam már – számomra még mindig a csoda! A Garam fölé magasodó dombon áll a kéttornyú bencés apátsági templom és kolostor épülettömbje. A gótikus templom a közép-európai kora gótika egyik legszebb emléke, főkapuzata a jáki templom bejáratának szépségével vetekszik. A rendnek nevet adó egyházatya Nursiai Szent Benedek (470-547) „Patronus totius Europae”, egész Európa védőszentje. (A további beszámoló Bíró László írásában olvasható. – szerk.)

Utunk utolsó állomása Párkány volt, ahol csupán anynyi időnk maradt, hogy „lerohanjunk” a Duna partra, majd vissza – nagyon meleg volt, már nem is kívántam több „sétálgatást”. S azt hiszem, kicsit meg is teltem a sok látni- és néznivalóval, amelyet ez a röpke két nap adott. Azóta már leülepedett az élmény, amelyet megpróbáltam megosztani azokkal, akik nem voltak olyan szerencsések, mint mi – akik mindezeket látó emberként láthatták a látóúton, a Felvidéken idén nyáron.

*Szabó Szerafina
népfőiskolás – „látó”*

ÜVEGES ANITA, A MAGYARY ZOLTÁN NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG 2014. ÉVI DÍJAZOTTJA

Sikeresen befejeztem az alapszakot a Nemzeti Községi Egyetemen, így már a Közigazgatási mesterszak első évfolyamos hallgatója vagyok. 1992-ben születtem Gyöngyösön, és a Mátra lábánál fekvő kis faluban, Domsztlón nőttem fel.

Középiskolai tanulmányaimat az egri Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnáziumban végeztem.

Az ott eltöltött évek alatt

tanárain, szüleim és barátaim segítségével törekedtem a lehető legtöbb tudás megszerzésére, de ami talán ennél is fontosabb, megpróbáltam megismerni Önmagam, hiszen ahogy neves írónk, Márai Sándor is megfogalmazta: „önmagunk megismerése a legnagyobb utazás, a legfélelmezből felfedezés, a legtanulságosabb találkozás.”

Nem volt nehéz döntés, mikor ki kellett választanom, hogy melyik egyetemen folytassam tanulmányaimat, ugyanis tudtam, hogy a mai világban fontos, hogy sokrétű tudásra tegyen szert az ember, így választásom az akkori Budapesti Corvinus Egyetem nemzetközi igazgatási szakára esett. Ez a képzés több részből állt, így kommunikációs, gazdasági, diplomáciai, vezetési és közigazgatási ismeretekkel is gyarapodhattam, mindamellett, hogy az Európai Unió működésével is részletesebben megismerkedhettem.

Egyetemi éveim alatt a szabadidőmet igyekeztem a legjobb és leghasznosabb módon eltölteni, így már első éves hallgatóként, 2011-ben jelentkeztem a Magyar Zoltán Szakkollégiumba, ahová sikeresen felvételt nyertem. A szakkollégium, egy olyan szakmai közösség, ahol nemcsak többlettudásra és gyakorlati tapasztalatokra tehetünk szert, hanem életre szóló kapcsolatokat is kialakíthatunk, sőt a szakkollégium kabinetének tagjaként vezetői tapasztalatokat szerezhetünk. Éppen ezért én nagyon sokat köszönhetek a Magyar Zoltán Szakkollégiumnak.

Az elmúlt három év során több nagyszerű szakmai konferencia és előadás-sorozat megszervezésében vehettem részt - többek között *A hatalom hangjai* elnevezésű kormányzóvivői csúcstalálkozón. A *Mint-a-Parlament* című szimulációs program keretében pedig a törvényalkotás folyamatába nyerhettem betekintést.

A Szakkollégium keretein belül működő műhelyrendszernek hála több kutatásba is bekapcsolódhattam, melyek tu-

dományos eredményeit a Magyar Zoltán Szakkollégium szakmai folyóiratában, a *Tanítványok*ban publikálhattam, és egy nemzetközi szakmai workshop keretében lehetőségem nyílt rá, hogy angol nyelven tartsak előadást Krakóban.

Nemzetközi igazgatási szakos hallgatóként nagy figyelmet fordítottam a külföldi országok működésének tanulmányozására, így talán nem véletlen, hogy a 2013. évi Országos Tudományos Diákköri Konferenciára készített pályamunkám témájaként a Kínai Népköztársaság államberendezkedésének vizsgálatát választottam.

Szakkollégista társaimmal együtt több országban, és Olaszországban is jártunk szakmai tanulmányúton. Brüsszelben az Európai Unió működési mechanizmusait tanulmányoztuk közvetlen közelről. Az Uniós szerveknél tett intézménylátogatások és előadások hozzájárultak ahhoz, hogy egy átfogóbb képet alakíthassunk ki az EU működéséről és közelebbről megismerjük az eurokraták mindennapjait.

A Magyar Zoltán Szakkollégium titkáráként pedig megtanultam, milyen egy közösségért dolgozni és hogyan lehet a legjobban motiválni a társaimat azért, hogy együtt megvalósítsuk a közös céljainkat.

Szakkollégiumi tevékenységemen túl, a Nemzeti Községi Egyetem közéleti magazinjának, a *Forum Publicumnak* a munkálataiba is bekapcsolódtam. A lap indulásakor, 2012-ben a Kultúra rovat vezetője lettem, 2014 januárjától pedig a Tudományos műhely elnevezésű rovatért felelek, és rendszeresen jelennek meg írásaim a magazinban.

Az elméleti ismeretek elsajátítása mellett fontos a gyakorlati tapasztalatok megszerzése is, így a Magyar Zoltánról elnevezett, a közigazgatás fejlesztését célzó Magyar Program keretében részt vettem az állami feladatkataszter kialakításában, revíziójában. Ezt követően a Magyar Gazdaság-fejlesztési Központban dolgoztam gyakornokként. Az elmúlt három évben a Nemzeti Községi Egyetem több szervezeti egységénél vállaltam munkát, így a Közigazgatás-tudományi Kar Életpálya Irodájában a szakmai gyakorlatok koordinálásáért feleltem, majd a Vezető- és Továbbképzési Intézet Projektmenedzsment Központjában Juhász Lilla Mária központvezető asszony – személyi titkáráként tevékenykedtem, 2014 májusától pedig az Egyetem vezetőjének, Prof. Dr. Patyi András rektor úrnak a titkárságán láttam el asszisztensi feladatokat.

Idén júliusban jeles eredménnyel diplomáztam, és elnyertem az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat Pro Juventute díját, valamint a Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság elismerésében is részesültem, melyet ezúton is szívőből köszönök.

Magyary Zoltán nyomdokaiban

Nyolcmillió forintos képzési program a Népfőiskolai Társaságnál

Hatékonyabban fog tudni fellépni a népfőiskolai képzés újraindításáért és Magyary Zoltán szellemi hagyatékának terjesztése érdekében a Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság, amely ezen célokat tűzte ki maga elé, s amely 8 millió forintos uniós támogatással képzési programot valósított meg munkatársai körében.

Az egy éves pályázati projekt keretében 15 fő vett részt a képzéseken, amely során megtanulták a szervezeti átvilágítás lépéseit, kialakították a társaság vízióját, misszióját, illetve meghatározták a szervezet teljes önazonosságát. Szó volt a működés során megjelenő hibák okairól, a belső kommunikációs rendszer fejlesztési lehetőségeiről, illetve a hatékonyság növelésének eszközeiről. Mindezek a témakörök úgy lettek körbejárva, hogy közben a gyakorlatba történő átültetésre is kaptak szempontokat a résztvevők, így mindez élő tudásként rögzülhetett számukra. A projekt részeként 20 órában szervezetfejlesztési tanácsadás is megvalósult, amelynek eredményként szervezetfejlesztési terv készült a társaság számára. Egyúttal megkezdődött egy minőségirányítási rendszer bevezetése is.

A TÁMOP-2.6.2-12/1-2012-0009 azonosító számú, A Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság munkaerő-piaci szolgáltatásainak fejlesztése címmel megvalósított projekt keretében összesen 7,96 millió forint támogatást nyert el a Népfőiskolai Társaság. A 80 órás képzési program 2013 májusától októberéig tartott.

A projekt keretében létrejött egy rendezvény civilszervezetek számára, ahol elsősorban az együttműködési és a munkaerő-piaci lehetőségek áttekintése volt a téma. Egy másik megtartott rendezvény a vállalkozásoknak szólt, itt szintén a helyi munkaerő-piaci és együttműködési lehetőségek számbavétele volt a cél.

A program befejezéseként az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány szakértője javaslatot tett a népfőiskola munkaügyi szolgáltatási tevékenységének szakmai elismerésére².

a Magyary Napok első programjaként koszorúzásra és rövid megemlékezésre került sor az emléktáblánál, a temetőben és a szobornál.

A Magyary szobor előtt:

Robozné Schönnfeld Zsuzsanna alpolgármester,
dr. Kórosi Emőke jegyző,
Keresztesi József MZNT enök,
Michl József polgármester és
dr. Kálmán Attila ny. igazgató, a népfőiskola
tiszteltbeli tagja

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujsechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

*Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság
elnöksége*

www.ujsechenyiterv.gov.hu

1 A program sikeresen lezárult, de az elnyert összeget technikai okok miatt nem sikerült teljesen felhasználni.
2 Az erről szóló tanúsítványt azóta megkaptuk

GOTOA TELJESÍTMÉNYKÉNYSZER FOGSÁGÁBAN

– Szorongó gyerekek –

Ki a hibás: az iskola vagy a szülők?

Nemrégiben részt vettem egy pszichológusnő előadásán, aki több mint 20 éve praktizál. Az előadás és beszélgetés témája a szorongás, valamint a teljesítmény kényszer volt. A szorongás tulajdonképpen a félelem, belső nyugtalanság, aggodalom állandósulása, ami összefügg a tehetetlenség érzésével, amikor az ember azt érzi, hogy semmiféle befolyással nincs a történésekre. Ez akár pszichoszomatikus tünetekben is jelentkezhet attól függően, hogy mennyire súlyos az állapot: legtipikusabb a körömrágás, súlyosabb a tikkelés vagy konkrét belső szervi betegségek megjelenése.

Mivel az előadást egy tatai iskola szervezte a szülők számára, várható volt az alapvető hozzáállás: tömören és leegyszerűsítve: a szorongó gyermek mögött mindig a családi háttérrel kell vizsgálni, tehát a kérdés megválaszolása egyszerű: így vagy úgy, de a szülő a hibás. Vagy azért, mert eleve ilyen géneket örökölt szegény gyermeknek: „hajlam”, vagy azért mert nincs jelen eléggé a gyermek életében: „túl elfoglalt”, vagy mert csonka családból jön, ahol „teljesen hiányzik apa vagy anya”, esetleg épp a „nevelő szülő, új apuka/anyuka” okozza a túlzott stresszt, vagy csak simán egy nagyobb változás, pl. költözés vagy iskola váltás kelt a gyermekben szorongást. (Sajnos a stressz és a szorongás nem lett kellőképpen szétválasztva.)

Mivel ezek közül gyakorlatilag bárkire igaz lehet bármelyik stresszt kiváltó tényező életének valamelyik szakaszában, ezért inkább azt említeném meg, amin nem csak lehet, de meggyőződésem szerint a szülőknek kell is változtatni, ha felismerik, hogy ilyen probléma van. Ez pedig a szülőknek az irreális elvárása a gyermekük felé. A pszichológusnő beszélt arról, hogy milyen sok szülő már kicsi kora óta megtervezi gyermeke jövőjét, gyakorlatilag helyette döntik el, hogy milyen iskolába menjen tovább, milyen szakmát, hivatást válasszon. Ezzel együtt olyan elvárásokat támasztanak a gyermek felé már általános iskolás kortól kezdve, aminek nem tud megfelelni a gyermek, a stressz állandósul, és aztán kialakul a szorongás. Átlagos gyerekeknek átlagon felül kell teljesíteni, tehetségtelen gyermekeknek tehetségüket kell bizonyítani olyan területeken, ahol egyébként nem is igazán érdeklődnek, ha rajtuk múlna. Ez lehet az iskolában bizonyos tantárgyak túlzott erőltetése, pl. matematika „mert az nagyon fontos” vagy egy sport „mert ott csak jól tanul, és még egészséges is lesz” vagy épp egy rossz vagy fe-

lesleges hangszerválasztás. Mivel minden ember más, és különböző talentumokkal lett megáldva születésétől kezdve, a szülőknek tulajdonképpen az lenne a feladata, hogy ezt meglássák a gyermekben, és elsősorban azokat fejlesszék, vagyis megteremtsék a lehetőséget a gyermek számára, hogy azokat ő tudja maximálisan kifejleszteni. A pszichológusnő állítása szerint egy szülőnek nem szabadna több, mint két dologra járattania a gyermekét iskolán kívül - ezzel nem feltétlenül értek egyet, bár irányelvnek nem rossz. Mivel minden gyermek más, lehet, hogy valakit annyi minden érdekel, hogy sokáig még ő sem tudja eldönteni, melyik irányba kellene mennie. Miért ne adhatnánk meg neki a lehetőséget, hogy aztán majd ő döntse el, mi az, ami valóban érdekli?

Egy másik kategorikus kijelentés volt, miszerint a gyermeknek feltétlenül jót tesz a sport, mind fizikailag, mind szellemileg, ezért valahol mindenképpen kellene rendszeresen sportolnia. Majd hozzátette, hogy ő „még nem látott olyan gyereket, aki sportolt és később cigarettázott volna”. Sajnos én már láttam, és a résztvevők nagy többsége is, mert erre a kijelentésre elég nagy lett a moraj. Az iskolában mindennap van testnevelés óra, tehát emellett már azt gondolom, hogy ennek a kijelentésnek akkora létjogosultsága nincs, ugyanakkor nem vitatom, hogy a rendszeres testmozgás, sportolás elengedhetetlen az egészséges fejlődéshez, sőt, felnőttkorban is rendkívül fontos.

Nem tartom ugyanakkor szerencsésnek a szorongás és teljesítmény kényszer problémakörét ennyire leegyszerűsíteni. Dr. Vekerdy Tamás szerint: „az iskolák ma nagy szorongást keltenek a gyerekekben. Ezt mérésekkel is igazolhatjuk. Jegyre felelni szorongást kelt. Milyen szorongást? Nagy szorongást. Galvános bőrreflexszel és egyéb módokon mérhető ez a nagy szorongás. A szorongásról viszont tudjuk, hogy visszafogja a teljesítményt! Ezért a magyar iskola egyik önellentmondása, hogy úgy próbál teljesítményt kihozni, hogy közben visszafogja. Természetesen ahány gyerek annyiféle. Az úgynevezett exhibicionista, magamutogató, kifelé nyitott gyerek jobban szerepel, mint a befelé zárkózó, introvertált befelé forduló gyerek, aki abszolút nem tudja azt se kimutatni, ami benne van.”*

Meggyőződésem, hogy ha bármelyik oldalon túlzott elvárások vannak, akár a szülők, akár az iskola felől, akkor kialakulhat a szorongás. Ezrével lehet példát hozni arra, hogy a szülők mindent elkövetnek,

a gyermekben mégis kialakul egy súlyos szorongásos betegség kimondottan az iskola, vagy egy konkrét pedagógus miatt. Önmagában a poroszos iskolarendszerről sem mondhatjuk, hogy jó lenne, hiszen minden gyermektől ugyanazt várja el és ha nem sikerül ugyanazt teljesítenie, akkor bünteti, sok esetben sajnos még meg is szégyeníti. Ez ellen a szülők még akkor sem tudnak sokszor mit tenni, amikor együttes erővel lépnek fel - több olyan szülőről tudok, akinek az iskola igazgatója azt mondta, hogy „el lehet vinni a gyereket”. Az iskolákban az osztályok túlszűfoltak, nem érdekük, hogy minden egyes problémával személyre szabottan foglalkozzanak – inkább a gyerek távozzon, de maradjon az iskola „jó híre”, minthogy egy tanárt is akár elküldjenek.

Milyen pozitív, ösztönző hatása van annak, ha egy általában véve jó képességű, jól tanuló, érdeklődő gyermeknek 1-est adnak azért, mert egyszer nem készítette el a házi feladatát, majd azután emiatt nem kap félévkor vagy év végén 5-öst vagy akár 4-est? Az üzenet egyértelműen az, hogy „nem hibázhatsz, tökéletesnek kell lenned.” Meggyőződésem szerint az ilyen hozzáállás az, ami elsősorban a szorongást kiváltja minden emberből, gyermekből felnőttből egyaránt, hiszen nincs tökéletes ember, sem tökéletes társadalom, mindenki hibázik legalább egyszer.

A pszichológusnő állítja, hogy a társadalom egyre inkább a tökéletesség hamis illúziója felé terel minket, egyre nagyobbak az elvárások, ezért a szülők is egyre magasabbra teszik a mércét a gyermekeik fölé, vagyis nincs kiút. Ezzel nem értek egyet, mert már most látom, hogy a felnővekvő, új, úgy nevezett „Y” generáció megértette ezt, és egyáltalán nem csinál lelkiismereti problémát abból, ha nem minden tantárgyból szerez 4-es vagy 5-ös osztályzatot, sőt. Gyakran éppen azt látni, hogy az iskolai minősítés egyáltalán nem érdekli őket, ami nyilvánvalóan természetes következménye a rossz értékelési rendszerünknek is, nem csak az egyéb társadalmi jelenségeknek a visszatükröződése.

A cikket azért írtam meg, mert hiszek a változásban, hiszem, hogy a szülők és pedagógusok megértik, nem vagyunk egyformák és ez jó dolog. Szülőknek, nagyszülőknek nem kell tragédiaként felfogni, ha a gyermek nem kitűnő tanuló, vagy ha valamilyen tárgyból, amit MI fontosnak tartunk, nem szerepel éppen fényesen. Azt kell csinálniuk, amit szeretnek, de leginkább amihez valóban van tehetségük, nem pedig azt, amit valaki elvár tőlük. Ilyen szempontból mi felnőttek szerencsésebbek vagyunk, mert felnőttként azt tanulhatunk a Népfőiskolán, ami valóban érdekli minket,

és persze az itt tanító oktatók is szerencsések, hiszen a hallgatóság önszántából jön, és ezért nyilván lelkesebb, mint a kötelező oktatásban résztvevő tanulók. Nyelvtanárként bátran állíthatom, hogy sokkal hasznosabb és sikeresebb a nyelvtanulás is (kortól függetlenül!), amikor nem külső kényszer alapján vesz részt valaki nyelvtanfolyamon, hanem saját elhatározásából.

Nagy szeretettel ajánlom mindenkinek a Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság pszichológiai előadás sorozatát, ami szeptember 9-én indult.

*<http://masforma.l3.hu/index.php/pedagogiankrol/vekerdytamas>

DOKUMENTUM

A Szomódi Helytörténeti és Történelmi Hagyomány-örző Közhasznú Egyesület az elmúlt években számos értékes „mentési” akciót végzett a településen és annak határában. Most a temetőben lévő értékes síremléket tárták fel és tették láthatóvá. Értékes munkájukhoz gratulálunk és további eredményes munkát kívánunk. (A kép alatt a sírkő szövege olvasható módon. Szerk.)

Itt nyugszik
N. PONGRÁCZ ANNA
 Ns **HAJOSY ISTVÁN** 1....lt neje
 ki életének 72-évében
 1849 évi Április 1-a Forradalmi
 veszélyek előtt **O Szönyről** menekülni
 dö-Gyermekeinek bánatos karjaiközt
 mint felejthetetlen Anya-az Örök életre
 at szenderült.

Fiui tiszteletből készítette
HAJOSY ISTVÁN
 Érseki Egyházi,
 és Komárom Megyei fő Ügyész.

VÉRES KÖVEK

– Az I. világháború családunk emlékezetében –

Ott, ahol az Isonzo folyó egy utolsó nagy kanyarulattal befut az Adriai-tengerbe, egy hatalmas sziklafennsík emelkedik a folyó fölött. A fennsíkot keletről az Isonzo, északról a Wippach /Vipava/, folyó, délről az Adriai-tenger határolja. Ennek a körülbelül 60 m² területű köves területnek legmagasabb pontja a mintegy 2700 m magas emelkedő Monte San Michele csúcs, mely egymagában több tízezer jobbára alföldi, hegyekhez, sziklákhöz nem szokott magyar katona vérért itta be. A fennsík neve: Doberdo.

Különös, hogy a magyar emberek számára éppen e kis, jelentéktelen falu neve, – hiszen ezen a területen számos nagyobb település volt – jelentette a szenvedést, a poklot, a halált. Talán furcsa, dobpergést idéző neve miatt, ki tudja?

A fennsík jelentőségét az adta, hogy innen – és különösen a Monte San Michele csúcsról – tökéletesen ellenőrizni lehetett a Wippach/Vipava/-völgyet, amely egyenesen az Osztrák-Magyar Monarchia szívébe, a Dráva-vidékre vezetett.

A kietlen, száraz Karszt-fennsíkon, a szélsőséges időjárás, a nyári forróság, a hideg téli esőzés, a szélviharok, a dermesztő fagy, a hiányos táplálkozás, az állandó idegfeszültség a katonákat a végsőig kimerítette.

A nappalt az állandó tüzérségi tűz, az éjszakát az elpusztult fedezékek, árkok javítása tette tönkre, és az állandó rajtaütésektől való félelem.

A köves, sziklás talaj nemcsak az állások megfelelő kiépítését, hanem a halottak eltemetését is lehetetlenné tette. Ásni itt nem lehetett, az elesetteket többnyire kőrákásokkal fedték be, amit a tüzérség újra és újra szétrombolt, és az állatok újra és újra kikapartak. Az ételt a több hete bűzlő holtak társaságában kellett elfogyasztaniuk, amire egy idő után a legtöbb ember képtelen lett. Állandó volt a vízhiány, a szomjúság, a járványt terjesztő rovarok, és a mérges kígyók.

Ide érkezett 1916. szeptember 19-én a 39-ik debreceni közös (K.u.K.) gyalogezred 1. százada, melynek nagybátyám a 22 éves Rohn Nándor volt a parancsnoka.

1914 októberében végzett hadnagyként a bécsújhelyi Mária Terézia katonai akadémián, és a fiatal hadnagy, bálok és szép hölgyek társasága helyett máris az orosz front sáros poklában találta magát. Bátorságának köszönhetően gyorsan lépett előre a ranglétrán, egy év múlva főhadnagy, a katonai érdemérem, a vitézségi kisézüst és a II. o. Vaskereszt tulajdonosa lett.

Azután 1916 szeptemberében ő is bekerült a Doberdo húsdarálójába. Ezeket a véres köveket látta a 22 éves fiatalember életében utoljára.

1916 október 6-án az olaszok hatalmas tüzérségi előkészítés után több, mint 10-szeres túlerővel indítottak támadást a debreceniek által védett San Grado Di Merna-i állások ellen. Így kezdődött a történelemben 8-ik isonzói csatának nevezett véres borzalom. A küzdelem közép-pontjába – sajnos – pontosan nagybátyám 1. százada került. Az olaszok páncélpajzsok fedezete mögött kúsztak előre, a magyarok kézigránatokkal próbáltak védekezni. Majd előkerültek a kések, szuronyok, gyalogsági ásók, de a legborzalmasabb fegyver a BÚZOGÁNY volt! E kőzép-kori eszközzel a rohamsisak alatt az arcot kellett szétzúzni. Négy napig folyt az ember-ember elleni küzdelem. Utánpótlás nem volt. Víz és élelem sem.

Október 10-én nagybátyám és utolsó harminc legénye az összeomlott állások alatt lelte halálát. A később érkező utánpótlás már csak holtakat talált. Magyar és olasz halottakat, vegyesen. Sírhelyük nincs. Ott hevernek talán ma is a véres kövek alatt...

Nekik szól Marlene Dietrich híres dala:

Hová tűntek a katonák

Síruk felett száz

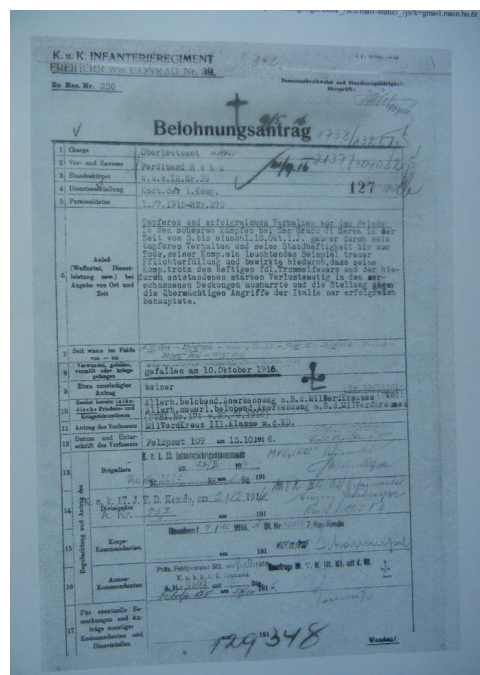
Ó, mondd, ki érti ezt,

Ó, mondd, ki érti ezt?

De nekik csak kövek jutottak.

Várgesztes, 2014.08.25.

Farkas Endre
a népfőiskola elnökségi tagja

Ferdinánd Rohn elesett katona kitüntetési javaslata

GAZDA JÓZSEF, A MAGYAR ÖRÖKSÉG ÉLTETŐJE¹

– részletek Halász Péter 2014 júniusi laudációjából –

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Kitüntetett! Tisztelt Ünneplő Gyülekezet!

A Kárpát-medencei magyar nyelvterület délkeleti szögletében élő Gazda József azok közé a régivágású, ízig-vérig pedagógusi vénával rendelkező tanáremberek közé tartozik, akik nem hivatalnokként dolgoznak, és nem elsősorban kenyérkereső foglalkozásnak tekintik a tanárságot, hanem mint a régi tanítórendhez tartozó szerzetesek legjobbjai, a szó legnemesebb értelmében, Karácsony Sándor, Németh László módján élik meg ezt a szolgálatot. Olyan pedagógusok közé tehát, akik – Kodály szavaival – déli harangszókor nem dobják vissza a maltert a ládába, akik a legnehezebb körülmények között is megtalálják a módját, hogy vállalt közösségükért dolgozhassanak.

Kitüntetettünk 1936. április 8-án, a háromszéki Kézdivásárhelyen született, mégpedig genetikailag kitűnő örökséget hordozó családban. Bátyja, László az eddigi legteljesebb moldvai csángó helytörténeti lexikon szerzője, Klári húga pedig elsőrendű néprajztudós. S ha ehhez még hozzáteszem, hogy felesége és szellemi társa, Olosz Ella kiváló iparművész volt, és a házasságukból nagyszerű szellemi teljesítményt nyújtó gyermekek születtek, akkor azt hiszem nem túlzás, ha azt mondom, hogy Gazda József nemcsak szellemi tekintetben, de – úgymond – biológiailag is példát ad abból, amit magyar örökségnek tarthatunk, de legalábbis kívánhatunk.

... Munkássága sokrétű, mondhatni minden lehetséges műfajban kereste és igen sokban meg is találta a szolgálat lehetőségét. Diákokból álló művészegyüttessel 1975-től évente Erdély-szerte bemutatott egy-

egy Tamási Áron színdarabot. ...Több szerzőtársával még az 1970-es években megírta az első rendszeres magyar irodalmi tankönyvet a liceumi iskolák I. osztálya számára, ami több kiadást is megért. Magyar Örökség ez is, hiszen valamikor a jobb tanárok nem arra... A szociológia területén valósággal új műfajt teremtett Gazda József tanár úr. Ha valamiben, hát itt tökéletesen megvalósította a hagyomány, *a magyar örökség* őrzését, megörökítését, felmutatását. ... A magyar örökség számontartásának és összegyűjtésének vágyától hajtva, a csángóknál jól bevált módszert alkalmazta aztán a Kárpát-medencében szétszabdalt és a nagyvilágban szétszóródott magyarság sorsának számbavételére, amiből félszáz országban gyűjtött anyag alapján készült *Az istennel még magyarul beszélgetünk*, valamint *A Harmadik ág: magyarok a szétszóratottságban* című könyv.

Gazda József váltott fegyverekkel és váltott lovakkal törekszik a magyar örökség védelmére és átélésére. Ahová nincs módja elmenni, elutazni, onnan elhívja a témát és az embereket. Így tett, amikor a kovásznai szív-kórházban, reumakórházban gyógyuló erdélyi és moldvai betegeket cserkészte be, bírta szóra, a szociográfiai anyaggyűjtés rendkívül hatékony módját eszelve ki s alkalmazva... Ezzel a titokzatos képességgel, vagy nevezzük nevén: *szakmai és emberi hitellességgel* szervezi Gazda József az általa létrehozott kovásznai Körösi Csoma Egyesület évenkénti tudományos konferenciáját, ahol eddig már nem kevesebb, mint 498 előadás hangzott el a Körösi Csoma Sándor értékrendjének fonalára fűzött témákból. Ez adja közösséget szervező erőfeszítéseinek szakmai és erkölcsi hátterét.

Gazda József azonban nem az erdélyi magyarság identitásáért folytatott küzdelem magányos harcosa. Elődjei, társai és követői vannak! Kérem Önöket is, engedjék magukban megfogalmazódni, megérlelődni azt a meggyőződést, hogy Gazda József Magyar Örökség-díjában benne van a kovásznai iskolák, a székelőföldi művészek – elsősorban Olosz Ella –, a moldvai csángómagyarok és Körösi Csoma Sándor *Magyar Örökséget* jelentő, *Magyar Örökséget* őrző és gyarapító munkásságának elismerése is.

¹ Az írást a Magyar Örökség díj átadása alkalmából közöljük, mert előadóként is találkozhattunk vele 2012-ben. (Szerk.)

TATA A FAÓRIÁSOK VÁROSA (IS)

A faóriások tanúi a régi időknek, gyermekkorunknak, elődeinknek. Megyénkben Tata büszkélkedhet a legtöbb faóriással, melyeknek körmérete meghaladja a 4 méter átmérőt.

Városunkban van (volt) idős feketenyár 5 és 6 méter között is, amely a Rondella felőli várárokban található.

Az Öreg-tó partján – a leeresztő zsilipnél – a Platán étteremnél, Keresztelő Szt. János szobor fölé magasodik az idős platán.

A megyei platán fák közül az egyik leghatalmasabb. Lábatlanon van hasonló, annak kerülete 555 cm. A megyénkben a süttöi hárs 626 cm átmérőjű. Ács, Almásfüzitő, Nyergesújfalú, Tát és Esztergom határában ugyancsak van néhány idős fa (fűz-, nyárfa) – törzsméretük 6-7 méter.

Cseke-tavi sétány fái

A platánok szeretik a vizet. A Cseke-tónál lévő platánsorhoz (a szabadtéri színpad közelében) fűződik az a monda, hogy éjjel a Kék-forrásból feljönnek a najádok (tündérlányok) és táncukkal elbűvölik a lefelé feljövő férfiakat.

Az Öreg-tó Keleti partjánál kissé elbújva szintén van az előbb említett platánfához hasonló szürke nyár. A Sweicerájig vezető úton a platánsor is említésre méltó. Törzsük szintén 3 és 4 méter között van.

Az Alkotmány utcában a Nepomucénus malom bejáratánál állt egy rezgőnyár faóriás. Sajnos valakik kivágták. Nem tudom mi volt az ok.

Visszatérve az Angol kerti platánokhoz, mint egy szentély oszlopai. A legnagyobb közülük 5 méter körméréssel. Itt található a megye talán legnagyobb vadgesztenye fája is, 5 méter törzsátmérővel.

Az Angol parkban talán 9, az Öreg – tó partján vastagabb törzsű fa található. Többnyire platánok, fekete és szürke nyár, hársak.

Platánfasor van az Újhegy felé vezető útnál, egy udvarban a vasúton innen, a garázsoknál talán 6 db. – nagyon magasak – és az átmérőjük 4-5 méter is meg lehet. Ezeket a fákat nem lehet kivágni, mert katonailag egy légi tájékozódási pontot jelentenek.

A Fényes fasor és az Új úton lévő gesztenyefái is említésre méltóak. Van közöttük 4 méter átmérőjű is.

Meg kell említenem még az Erzsébet téri fákat is. A tér legvastagabb fája 5 méter átmérőjű. A platánfa a vízlevezető árok hídjánál található. A Damjanich utcában, egy magánház udvarán két nagyobb méretű platán látható.

A tatai legnagyobb fa a megyében talán a tízedik helyet.

VÉDJÜK A FÁKAT AMEDDIG LEHET!

Lentulay Mária
népfőiskolás, lokálpatrióta

VASI FERENC ZOLTÁN: EGZÁLÁS I.

Ég alá törpülök
s torokhangon szólok
küszködöm a testtel
reszketek a csenddel

először elvétem
lélekzetvételem

utána dalolok
köhögök sívítok

s fejfa alatt porladón
görönggyé tapadok

csontzenére síri szélre
feltámadandok

FELVIDÉKI „LÁTÓÚT”

A Felvidéken tett kirándulásunk második napján, a Lé-ván elfogyasztott ebéd után indultunk tovább Észak felé a Garam partján. Úti célunk Garamszentbenedek volt, mely nevét a Garam folyóról és a fölé magasodó Bencés Kolostorról kapta.

A buszból kiszállva szemünk elé tárult az erődnek is beillő kolostor, ami látványnak lenyűgöző, méretében pedig monumentális volt. Meglehetősen önbizalommal vágunk neki az emelkedőnek, mivel már mögöttünk volt a nyitrai és a lévai várak „megmászása”. Ahogy felértünk, a 48 méter magas tornyok lábánál még mindig törpének éreztük magunkat. Az épületegyüttesnek nem csak a magassága, egyéb méretei is jelentősek.

A helyi idegenvezető által elmondottakból megtudtuk, hogy a kolostort I. Géza magyar király alapította 1075-

ben. A legenda szerint helyét a Géza előtt megjelenő fény mutatta meg. A gótikus templom a közép-európai gótika egyik legszebb emléke. Az idők folyamán többször lerombolták és átépítették. A török időkben megerősítették és a végvári rendszer része lett. A török fenyegetés miatt a bencések elhagyták, és átadták helyüket a katonáknak. Ettől az időszaktól az esztergomi apátsághoz tartozott. A törökök 1539-ben elpusztították, de ezt követően is újjáépítették. 1881-ben tűzvészben megrongálódott. 1882-85 között Storno Ferenc és Storno Kálmán soproni építészek vezetésével felújították. Ezen felújítás alkalmával a templom emlékeinek egy részét Esztergomba szállították, melyek jelenleg is ott láthatóak. Legutóbb 1972-ben végeztek felújítást a templomon. A kolostor 1999 óta a lengyelországi pallotinus rendhez tartozik, jelenleg négy szerzetesük tartózkodik benne.

A templomot 1883-ban szentelték fel, belseje is impozáns és több említésre érdemes emléket őriz. A felszente-

lés alkalmával ajándékozta Mátyás király a templomnak a Szent Vér ereklyét (Veronika kendőjének egy darabja). Az ereklyét a templomból megközelíthető kápolnában őrzik. Hetente egyszer, pénteken teszik láthatóvá a hívek számára. A templom főoltára, szárnyas oltár, melyen megtalálható Szt. Benedek, a 12 apostol, más bibliai alakok és jelenetek. Az északi falon látható Szt. György lovag freskója, amint leküzdi a sárkányt. Érdekes története van az un. úrkoporsónak, melyben Krisztus-szobrát (korpusz) őrzik, amit körmenetek alkalmával Krisztus keresztre feszítésének és sírba helyezésének bemutatására használnak. Az eredeti úrkoporsó a már említett felújítás során Esztergomba került, de a Krisztust ábrázoló, fából készült szobor most is itt van. A templom alatti sírboltban a Koháry család tagjai nyugszanak, köztük az 1664-ben csatában elesett Koháry István.

Az épülete között barangolva fedeztünk fel egy táblát, melynek felirata szerint innen vittek földet IV. Károly utolsó magyar király 1916-os koronázásához.

A tervezett programunkat teljesítve, Párkányon és Esztergomon keresztül érkeztünk Tatára. Közeledve Esztergomhoz meglátva a tájföldre emelkedő látképét, összekapcsolódott bennünk az a szál, amit a történelem szétszakított.

*Bíró László
népfőiskolás, Baj*

KEDVES KERESZTESI JÓZSEF!

Nagyon szépen köszönöm a kedves és őszinte köszönetet és a fényképeket. Meglepett e levél, mert nem szoktam kapni egy-egy séta alkalmával ilyen jellegű utólagos figyelmet. Örömmel tölt el, hogy a kis csapat, ha csak egy röpke időre is jól érezte magát, és a képek is arról árulkodnak, milyen odafigyeléssel követték az előadást. Nincs gyakran részem dicséretben, ezért ez különösen jól esett és erőt ad a további munkámhoz. Persze akár így akár úgy alakulnak a dolgok körülöttem, ahogy leveledben írtad, ez az én munkám egyfajta küldetés és szolgálat, amelyet csak nagyfokú hittel, elszántsággal és a város iránti szeretettel lehet végezni. Csinálom, amíg tudom és bírom, és a jó Isten, mint eddig, mindig megsegít abban, hogy küldd egy méltó utódot, aki majd folytatója lesz mindannak, amit 25 éve elkezdtem.

Hát röviden ennyit, remélem lesz még alkalmunk találkozni az életben.

Üdvözetemet küldöm a csoport minden kedves tagjának, és téged is őszinte szeretettel üdvözöllek,

*Strba Sándor
Érsekújvár, 2014. július*

ZSIGMONDY DÉNES HEGEDŰMŰVÉSZ EMLÉKEZVE

Életének 92. évében elhunyt Zsigmondy Dénes világhírű hegedűművész és zenepedagógus – közölte a család 2014. február 16-án az MTI-vel.

Zsigmondy Dénes hegedűművésszel a tatai zenebarátok is találkozhattak több alkalommal, mivel a Tatai Zenebarátok Egyesület szervezésében először került sor mesterkurzus szervezésére az ő vezetésével 2000-ben. Ez a folyamat nagy sajnálatunkra néhány év után megszakadt, melyet később Dezső Mariann szerencsére újra indított. (Szerk.)

SZIRTES LÁSZLÓ EMLÉKÉRE 1930-2004

Szirtes László alakját sokan fel tudják idézni, különösen azok, akik rendszeresen jártak a tatai Művelődési Házba a 70-es évektől. Akkor, a megyei művelődési módszertani feladatokat is ellátta az intézmény. Az ő vezetése alatt élte virágkorát a népművelés, ebben az időszakban született számos olyan kezdeményezés, amely országos híré lett, s a szakmai körökben is elismerést vívott ki. Ezek közé tartozik a kislelkesek segítése műsorokkal, a tatai szabadtéri színpad rangos előadásai (előadói), a Herman Ottó Körök tevékenysége, vagy Tata Barátainak Köre létrejöttének támogatása. Ebben a munkában olyan szakemberek segítettek, pl. mint Biczó Sándor, Kerekes László, Haraszi Mihály, de ide sorolhatjuk a korán elhunyt Skoflek István tanár urat is.

Idén tíz éve már, hogy nincsen közöttünk, jövőre lesz születésének 85. évfordulója. Alkalom lenne a méltó megemlékezésre az évforduló, és – emléktábla avatására is – az addig talán felújított intézmény falán.

E néhány sorral a szakmai kollégák nevében is tisztelettel emlékezünk rá!

-akjő-

HARMADIK ÚT: ÖKOLÓGIA, ÉPÍTÉSZET, MŰVÉSZET, PARADIGMAVÁLTÁS

Nádasdladányi szimpozion 2014. szeptember 5.

A tanácskozást, melyen részt vehettünk, a Nádasdy Akadémia szervezte. A Nádasdy Akadémia fő missziója a Nádasdy Ferentől származó „fenntartható környezet” fogalmának megismertetése, mely túllép a „fenntartható fejlődés” növekedés- és profit-orientált ideológiáján, mert felismeri, hogy maga a növekedés és a profit okozza a természeti környezet pusztulását.

A valódi gyógyuláshoz *paradigmaváltásra* van szükség. Gróf Nádasdy Ferenc, a történelmi Nádasdy-család utolsó leszármazottja, a kastély utolsó tulajdonosa, egy globális üzenetet hordozó szellemi centrum ígérését képviselte. Halálát követően az alapítvány kuratóriuma újrafogalmazta az alapító szándékát és új célokat tűzött ki az akadémia elé: a „Harmadik Út” és a magyar vidék jövője. Az érdekes tanácskozáson a népfőiskolát Fejér Mária titkár és Szabó Szerafina népfőiskolás képviselte.

A tatai Magyar konferencián megtelt a Zeneiskola nagyterme érdeklődőkkel (15.0)

MAGYARY NAPOK – 2014 TATA-BUDAPEST

Ebben az évben Magyar Napok névvel került sor Magyar Zoltán közigazgatás-tudós emlékét ápoló születésnap megemlékezésekre, amelyet a népfőiskola már közel 20 éve indított el. Az elmúlt évben a Nemzeti Közszerológiai Egyetemen kialakult együttműködés révén vált országossá a megemlékezés, idén bővült Magyar Napokká.

A születésnapon – június 10-én – koszorúzással és rövid megemlékezéssel kezdődött a program. Koszorúzásra történt a szülőháznál, a volt tóvárosi község házában – jelenleg a Járási Hivatalnak ad otthont, a Magyar szobornál és a Környei utcai temetőben. A tóparton álló Magyar szobornál rövid beszédekre is sor került a koszorúzások előtt, ahol közreműködött a Klapka György Dandár fúvószenekara és Petrozsényi Eszter színművész Illyés Gyula: Haza a magasban c. versének előadásával. A méltatásokat Michl József, Tata polgármestere kezdte, majd következett dr. Cserny Ákos dékán a NKE Közigazgatás-tudományi Kar dékánja, ezután dr. Jávör András, a Magyar Kormánytisztviselői Kar elnöke mondta el gondolatait, a KEMKH nevében dr. J. Nagy Éva a tatai Járási Hivatal vezetője szólt, és befejezőként a népfőiskola képviselőjében dr. Kálmán Attila ny. igazgató, a népfőiskola alapító- és tiszteleti tagja emelte ki Magyar Zoltán szerepét, jelentőségét a régi tatai népfőiskola létrehozásában és működésében.

A tatai második napon szerveztük meg az önkormányzattal együttműködve a megyei konferenciát 120 fő részvételével. Örömmel tapasztaljuk, hogy sokan jelezték részvételüket az ország távolabbi részéről. A program vállalt célja az országosan indított Magyar Program – amely a közigazgatás átalakítását, fejlesztését célozta – megyei szakmai tapasztalatainak összegezése, feldolgozása, különös tekintettel a járási kialakítására és működésére.

A konferencia keretében a volt kormány megbízott – Czunyiné dr. Bertalan Judit, aki időközben államtitkári feladatot kapott az oktatás területén – tartotta a bevezető előadást, ahol vázolta fontosabb eredményeket, az új feltételeket, de a tennivalókról sem feledkezett meg. Ezt követően dr. Vida Dóra a KEMKH főigazgatója elemezte és mutatta be részletesen a járási kialakításának folyamatát és tapasztalatait. A továbbiakban dr. J. Nagy Éva – tatai-, és dr. Lendvai Balázs tatabányai Járási Hivatal vezetője mutatta be a saját szervezeti működését és szakmai gyakorlatát.

Érdekes színfolt volt ezután a két fiatal kolléga – Brecks Anna és Kiss Viktória – beszámolója a közigazgatási szintek összehasonlításáról Lengyelország és Magyarország között.

Ezt követően ismét a „nagyok” vették át a szót. Először dr. Rácz Vanda főosztályvezető a kormányablakok működésének megyei szintű kialakítását és gyakorlatát mutatta be, majd ebben a témában az esztergomi hivatalt vezető – Horváth-Szedér Gábor – a saját egységének tapasztalatait összegezte.

A megyei konferencia első visszhangjai pozitívak voltak, annak ellenére, hogy a nagy meleg igen igénybe vette mind az előadókat, mind a hallgatókat. Ehhez hozzájárult az is, hogy a népfőiskola önkéntesei, az önkormányzat munkatársai mindent elkövettek, hogy enyhítsék az időjárás „viszontagságait”.

A Magyar Napok harmadik programjára Budapesten, a NKE új központi épületének dísztermében került sor, a Ludovikán, amely valóban méltó környezetet biztosított az országos fórumnak, melyet Prof. Dr. Patyi András rektor köszöntött. Következőben először Prof. Dr. Pálné Kovács Ilona kutatóprofesszor foglalta össze véleményét, elemzését az elmúlt évtizedek szakmai törekvéseiről és hiányosságairól a területi reformokkal kapcsolatban. A következő előadó Prof. Dr. Verebelyi Imre hosszú tapasztalattal rendelkező egyetemi tanár fejtette ki álláspontját a decentralizáció és a dekoncentráció igazgatási viszonyáról.

Ezt követően az etikai követelmények jelentőségét és tartalmát foglalta össze dr. Jávör András, a Magyar Kormánytisztviselői Kar elnöke.

A szakmai áttekintések sorában itt is helyet kapott Czunyiné dr. Bertalan Judit államtitkár, hogy kifejtse és megossza kormány megbízottként szerzett tapasztalatait a hallgatósággal. A hosszú tapasztalat érződött dr. Virág Rudolf előadásán is, aki az utóbbi időszakba miniszteri biztostként irányította az államigazgatás fejlesztését. A fiatalabb egyetemi oktatók képviselőjeként dr. Barta Attila adjunktus a Debreceni Egyetemen vett részt, és elemezte az államigazgatás fejlesztését meghatározó koncepciókat. A napi feladatok ellátásához kapcsolódó gyakorlatot mutatta be dr. Feik Csaba Ercsi város jegyzője – egyébként címzetes egyetemi docens, és dr. Galambos Ildikó a nyíregyházi Járási Hivatal működésén keresztül. A szakmai részleteket majd külön kötet keretében lesz alkalma megismerni a szélesebb közönségnek és érdeklődőknek. Annyit a három nap tapasztalatai alapján már most megállapíthatunk, hogy fontos szerepe van a Magyar konferenciáknak a közigazgatás területén.

Mi tataiak büszkéi vagyunk rá, hogy ennek részesei lehettünk idén is ennek programjának. Köszönjük a Magyar Napok megvalósításához kapott szakmai és önkormányzati segítséget, együttműködést!

Keresztesi József
MZNT elnök

SZEPTEMBERI PROGRAMJAINK

Jávorka S. Mezőgazd. és Élelm. Szakközépiskola
(Tata, Új út 19.)

Erdély története a kezdetektől napjainkig – történelem
IX.22.

Erdély földrajzi, geológiai adottságai, jellegzetességei
Előadó: **Magyari Gábor** geológus, barlang- és karsztvíz kutató

IX.23. (kedd) 17 óra

A klinikai pszichológia történeti áttekintése

Diagnosztika és pszichológiai felmérés, beavatkozások, kutatások.

A klinikai pszichológus helye- és szerepe, a törvényi szabályozás.

A klinikai felmérésmódszerei és a klinikai pszichológia speciális területei.

Előadó: **Forgó Pál** klinikai-, és mentálhigiéniai szakpszichológus

Művelődési Központ (Tata, Váralja u. 4.)

Egészségünkért – Egészséges életmód

IX. 17.

Az emlőszűrés fontossága: Miért életmentő az emlőrák korai felismerése?

Előadó: **Dr. Révész Erzsébet** szakorvos, Székesfehérvár
X. 4. – 9-13 óráig (szombat, emeleti)

Gyógynövény ismereti tanfolyam – 44 órás

Vezeti: **Gillich István** gyógynövény szakértő

Tatai Református Gimnázium (Tata, Kossuth tér 11.)

A magyar irodalom története II.

IX. 17. (kivételesen szerdán)

Arany János alkotói gazdagságának gyökerei és kiemelkedő alkotásai

Előadó: **Dr. Szörényi László** kutató, irodalomtörténész,
MTA BTK Irodalomtudományi Intézete

Vallástörténet VII. – A női szerzetesrendek története

IX. 25. (csütörtök)

A Domonkos nővérek működése, kiemelkedő személyiségek

Előadó: **Deák Hedvig OP**, a Sapientia Egyetem tanszékvezető tanára

II. NÉPFŐISKOLA NAP – 2014

Művelődési Ház (Tata, Váralja u. 4.)

**A Magyar Zoltán Népfőiskolai Társaság
ünnepi programja**

IX. 27. 15 óra

Tanévnyitó

Megnyitja: **Balaton Mónika** a Külgazdasági és Külügyminisztérium kulturális diplomáciáért felelős államtitkára
Az érdeklődőket köszönti: **Michl József**, Tata város polgármestere

Prof. Dr. Verebélyi Imre köszöntése 70. születésnapja alkalmából

Közygűlés

A megnyitót levezeti: **Keresztesi József**, MZNT elnök

Előadások – 16 órától

Benda Kálmán történész helyi és országos népfőiskolai tevékenysége

Előadó: **dr. Kálmán Attila** ny. igazgató, a népfőiskola tiszteletbeli tagja

Mit üzen Magyar Zoltán a manak, a mai közigazgatásban dolgozóknak?

Előadó: **Prof. Dr. Verebélyi Imre**, egyetemi tanár, Győr, Széchenyi Egyetem

Az Internet nem felejt! CSAPDÁK, TRÜKKÖK, VESZÉLYEK a világhálón – a jogász szemével

Előadó: **dr. Pataki Gábor** adatvédelmi szakjogász

A program támogatója: L. Tender-Consulting Kft.

Kiállítás

Benda Kálmán történész munkásságának bemutatása a 2013. évi centenáriumhoz kapcsolódó kiállítás segítségével – szakmai támogató a Károlis Gáspár Református Egyetem Könyvtára

A Népfőiskola aktuális programjainak bemutatása

Műsor – 19 órától

Pitti Katalin Liszt Ferenc díjas és Érdemes Művész operaezenes műsora, **Népszerű dallamok** címmel kíséri: **Sándor Szabolcs** zongoraművész, karmester

Citera Együttes – vezetője: **Csikós Antal**

Műsorukon: Tardoskeddi népdalok

Férfikar – vezetője: **Vanya István**

Műsorukon: Katonadalok szerepelnek

Mindkét együttes Tardoskeddről érkezik (Felvidék, Szlovákia)

A közhasznú

**Magyary Zoltán Népfőiskolai
Társaság kiadványa**

2890 Tata, Rákóczi utca 9.
Felelős kiadó: Keresztesi József
Felelős szerkesztő: Fejér Mária

Népfőiskolai Hírmondó

Készítette: Baráth Nyomda Kft.
2890 Tata, Frankel Leó utca 12.
Tel./Fax: 34/586-375

E-mail: barathnyomda@pr.hu

A NÉPFŐISKOLA ELÉRHETŐSÉGEI:

Tel, fax: 34/482-409; 06 30/612-46-73

E-mail: nepfiskola@etata.hu, honlap: www.magary.webnode.hu

Szerkesztői üzenet:

Tisztelettel köszönjük az elmúlt évi támogatást és kérjük, hogy ebben az évben (is) népfőiskolánkat jelölje meg kedvezményezettként!
Lapzártá: 2014.09.